

TEISĖJŲ GARBĖS TEISMAS

SPRENDIMAS

2017 m. liepos 3 d. Nr. 21P-4

Vilnius

Teisėjų garbės teismas, susidedantis iš teisėjų Laimos Garnelienės, Audronės Kartanienės (pirmininkė), Reginos Pocienės, Gražvydo Poškaus, visuomenės atstovių Julijos Kiršienės (pranešėja), Ritos Miliūtės,

sekretoriaujant Nacionalinės teismų administracijos Administravimo skyriaus vyriausiajai specialistei Ingai Jankauskienei,

išnagrinėjo Klaipėdos miesto apylinkės teismo teisėjai Rasai Augustei Teisėjų etikos ir drausmės komisijos 2017 m. balandžio 14 d. sprendimu Nr. 18P-4 iškeltą drausmės bylą.

Teisėjų garbės teismas

n u s t a t ė :

Teisėjų etikos ir drausmės komisija (toliau – ir Komisija) 2017 m. balandžio 14 d. sprendimu Nr. 18P-4 (toliau – ir Sprendimas) Klaipėdos miesto apylinkės teismo teisėjai Rasai Augustei Lietuvos Respublikos teismų įstatymo (toliau – Teismų įstatymas) 83 straipsnio 2 dalies 2 punkto pagrindu iškėlė drausmės bylą už Teisėjų etikos kodekse įtvirtintų sąžiningumo ir nesavanaudiškumo, padorumo ir pavyzdingumo principų pažeidimą.

Drausmės byla teisėjai Rasai Augustei buvo iškelta pagal Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos 2017 m. kovo 6 d. teikimą.

Klaipėdos miesto savivaldybės administracija kreipėsi į Nacionalinę teismų administraciją, prašydama įvertinti, ar Klaipėdos miesto apylinkės teismo teisėja Rasa Augustė nenusižengė Teisėjų etikos kodekso principams ir nepažeidė teisėjų etikai keliamų reikalavimų, nes nemokėjo vietinės rinkliavos mokesčio už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą Klaipėdos mieste. Nacionalinė teismų administracija persiuntė teikimą pagal kompetenciją nagrinėti Teisėjų etikos ir drausmės komisijai.

Klaipėdos miesto savivaldybės administracija teikime nurodė, kad ginčas tarp teisėjos Rasos Augustės ir Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos vyksta jau nuo 2011 metų, jį bandyta išspręsti bylinėjantis Klaipėdos apygardos administraciniame teisme ir Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme: 2011 m. teisėja R. Augustė prašė Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos atleisti ją nuo vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą Klaipėdos mieste už 2010 m., o vėliau, sulaukusi neigiamo sprendimo, apskundė jį Klaipėdos apygardos administraciniam teismui. Klaipėdos apygardos administracinis teismas 2011 m. spalio 28 d. sprendimu pareiškėjos skundą atmetė kaip nepagrįstą. Šį sprendimą Rasa Augustė apskundė Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2012 m. gegužės 3 d. nutartimi pareiškėjos apeliacinį skundą tenkino iš dalies, 2011 m. spalio 28 d. sprendimą panaikino ir bylą perdavė pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo. Bylą pakartotinai išnagrinėjęs Klaipėdos apygardos administracinis teismas 2012 m. birželio 15 d. sprendimu patenkino Rasos Augustės skundą ir panaikino Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos sprendimą. 2012 m. rugpjūčio 27 d. Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Miesto ūkio departamento direktoriaus sprendimu vėl buvo atmestas Rasos Augustės prašymas dėl „nulinės metinės vietinės rinkliavos taikymo“. Šį sprendimą teisėja vėl prašė panaikinti Klaipėdos apygardos administracinio teismo, kuris 2013 m. balandžio 9 d. sprendimu jos skundą tenkino iš dalies, o kitoje dalyje bylą nutraukė, tačiau Lietuvos vyriausiojo administracinio

teismo teisėjų kolegija, 2014 m. sausio 6 d. išnagrinėjusi Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos apeliacinį skundą, jį tenkino iš dalies ir Klaipėdos apygardos administracinio teismo 2013 m. balandžio 9 d. sprendimą panaikino, t. y. paliko galioti 2012 m. rugpjūčio 27 d. Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Miesto ūkio departamento direktoriaus sprendimą, kuriuo teisėja nuo vietinės rinkliavos mokėjimo už 2010 m. neatleista.

Klaipėdos miesto savivaldybės administracija teikime nurodė, kad nors Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimas buvo galutinis ir neskundžiamas, Rasa Augustė ir toliau nemokėjo nustatyto mokesčio už 2010 m. Teikime pažymima, kad Rasai Augustei netvarkingai mokant įmokas susidarė 30,46 Eur rinkliavos skola, todėl Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras, būdamas sistemos administratoriumi ir atsakingas už rinkliavos surinkimą, 2016 m. gruodžio mėn. kreipėsi į Klaipėdos apygardos administracinį teismą dėl minėtos skolos priteisimo. Rasa Augustė atsiliepime teismui nurodė, kad nesutinka su pareikštu reikalavimu dėl skolos, nes mano, kad yra skolinga tik už 2010 m., tačiau yra pasibaigęs priverstinio išieškojimo senaties terminas. Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos nuomone, toks Rasos Augustės vengimas mokėti mokesčius, siekiant prisidengti priverstinio išieškojimo senaties terminu, yra nesuderinamas su teisėjo priesaika bei teisėjo elgesio (sąžiningumo ir pavyzdingumo) principais.

Klaipėdos miesto savivaldybės administracija Komisijos prašė įvertinti, ar Klaipėdos miesto apylinkės teismo teisėja Rasa Augustė nenusižengė Teisėjų etikos kodekso principams ir nepažeidė teisėjų etikai keliamų reikalavimų, taip pat įvertinti, ar administracinių teismų teisėjai, toleruodami teisėjos Rasos Augustės elgesį ir nepranešdami Komisijai, nepažeidė Teisėjų etikos kodekso reikalavimų.

Teisėjų etikos ir drausmės komisija, remdamasi drausmės byloje surinktais rašytiniais duomenimis, nutarė Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos teikimą tenkinti ir teisėjai Rasai Augustei iškelti drausmės bylą. Teisėjų etikos ir drausmės komisija, įvertinusi Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos teikime išdėstytas aplinkybes, padarė išvadą, kad prašymas iškelti drausmės bylą teisėjai Rasai Augustei yra siejamas su etikos reikalavimus pažeidžiančiu elgesiu ne vykdant konkrečias teisėjo pareigas, bet su teisėjos elgesiu ne darbe, kuris, teikimą surašiusio subjekto tvirtinimu, buvo nesuderinamas su teisėjo garbe ir neatitiko Teisėjų etikos kodekso reikalavimų. Komisija, vadovaudamasi teisėjų etikos nuostatomis, pažymėjo, kad teisėjo elgesio modelis formuoja visuomenės nuomonę apie teisingumo vykdymą. Pastangos suformuoti palankią nuomonę apie teisingumo vykdymą yra suprantamos ne tik kaip teisėjo orus elgesys teismo salėje ar teismo patalpose, bet taip pat kaip teisėjo tinkamas elgesys bet kurioje gyvenimo situacijoje. Teisėjo veikla ne teisme bei jo privatus gyvenimas turėtų būti tokie, kad rizika, jog iškils konfliktas su jo visuomeniniu statusu, būtų minimali.

Komisija akcentavo, kad, teisėjas, kaip ir kiekvienas kitas asmuo, siekdamas, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymų saugomas interesas, turi teisę kreiptis į teismą ir ši teisė vien dėl ypatingo teisėjo statuso iš jo negali būti atimama. Tačiau, vertindama situaciją teisėjų etikos aspektu, Komisija pažymėjo, kad teisėjas, dalyvaujantis tam tikrame ginče (teismo procese ar sprendamas ginčą ne teisme), turėtų ypač atidžiai vertinti savo visus teisinę reikšmę turinčius veiksmus. Teisėjas neturėtų sudaryti pagrindo kitiems manyti, kad jis panaudoja savo pareigas ir tokiu būdu daro neleistiną poveikį bylą nagrinėjančiam teismui ar kitiems asmenims. Teisėjo elgesys turėtų būti diskretiškas, ypač atidus, padorus ir sąžiningas. Teisėjas gali dalyvauti tam tikrame ginče, tačiau ginčiuose (tiek teisminiuose, tiek ne teisme) dėl jo privačių interesų jis turėtų siekti kompromiso, stengtis išspręsti konfliktą taikiai, nusileisti, parodyti savo geranoriškumą, nemandyti įgyvendinti jėga savo teisių, o kartais, įvertinęs visas reikšmingas aplinkybes, turėtų net atsisakyti to, kas jam teisėtai priklauso – *noblesse oblige* ((aukšta) padėtis įpareigoja). Komisija nustatė, kad net ir Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui priėmus 2014 m. sausio 6 d. sprendimą, kuriame konstatuota, kad Rasa Augustė nuo vietinės rinkliavos mokėjimo už 2010 m. neatleista pagrįstai, teisėja Rasa Augustė nepripažino vietinės rinkliavos mokėjimo už 2010 m., nes, kaip konstatuota Klaipėdos apygardos administracinio teismo 2017 m. vasario 10 d. sprendime, 2012-01-04, 2013-04-10, 2013-12-27, 2014-09-14 ir 2015-09-29 įmokose nurodė konkretų mokėjimo laikotarpį (vėlesnį nei 2010 m.).

Teisėjų etikos ir drausmės komisija, įvertinusi nustatytas aplinkybes, padarė išvadą, kad teisėja Rasa Augustė iš esmės dėl mažareikšmio ginčo beveik šešerius metus yra įsitraukusi į teisinius procesus ir toks teisėjos elgesys gali sudaryti pagrindą kitiems asmenims manyti, kad ji naudojasi savo pareigomis ir tokiu būdu daro neleistiną poveikį bylą nagrinėjančiam teismui ar kitiems asmenims. Komisijos vertinimu, teisėjos elgesys taip pat rodo jos ambicingumą ir kategoriškumą, o ne norą pasiekti susitarimą ar kompromisą, geranoriškai išspręsti konfliktą ir tai gali formuoti nepalankią nuomonę apie teisingumo vykdymą, sudaryti išpūdį, kad teisėja galimai naudojasi savo įtaka ir statusu, siekdama išvengti mokesčių, taip pat gali kelti visuomenei abejonių, ar teisėja nepiktnaudžiauja teisminių institucijų laiku ir sąnaudomis asmeniniams principams įgyvendinti. Nustatytų aplinkybių pagrindu Komisija konstatavo, jog teisėjos Rasos Augustės veiksmuose yra Teisėjų etikos kodekse įtvirtintų sąžiningumo ir nesavanaudiškumo, padorumo ir pavyzdingumo principų pažeidimo požymių ir tai sudaro pagrindą teisėjai iškelti drausmės bylą.

Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos prašymo įvertinti administracinių teisėjų veiksmus, nepranešant Komisijai apie teisėjos Rasos Augustės elgesį, Komisija pasisakė, kad iki Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. sausio 6 d. sprendimo nebuvo aišku, ar tikrai teisėja Rasa Augustė pagrįstai neatleista nuo vietinės rinkliavos sumokėjimo, todėl nėra pagrindo teigti, kad bylas nagrinėję teisėjai turėjo pareigą išvelgti teisėjos veiksmuose galimą Teisėjų etikos kodekso pažeidimą. Klaipėdos apygardos administracinio teismo 2017 m. vasario 10 d. sprendimu UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centro prašymas iš atsakovės Rasos Augustės priteisti nesumokėtą vietinę rinkliavą buvo atmestas, teismo vertinimu, nesant pareigos mokėti vietinės rinkliavos už 2010 m. bei suėjus senaties terminui, per kurį pareiškėjas turi teisę reikalauti iš atsakovės sumokėti rinkliavą. Taigi teismas, priėmęs iš esmės palankų sprendimą Rasai Augustei, neturėjo pagrindo kreiptis į Komisiją. Taip pat Komisija pažymėjo, kad ji neturi teisės kištis į teisingumo vykdymą ir negali vertinti Klaipėdos apygardos administracinio teismo 2017 m. vasario 10 d. sprendimo teisėtumo bei pagrįstumo. Šis sprendimas yra apskūstas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui ir bus patikrintas instancine tvarka.

Po drausmės bylos gavimo Teisėjų garbės teisme, buvo gautas Klaipėdos miesto savivaldybės mero 2017 m. birželio 2 d. kreipimasis, kuriame nurodyta, kad 2017 m. gegužės 30 d. Klaipėdos miesto savivaldybės meras ir Klaipėdos miesto savivaldybės taryba gavo teisėjos Rasos Augustės „Pranešimą dėl tarnybinio nusižengimo“. Pranešime Rasa Augustė nurodė, kad Administracijos direktoriaus pavaduotojas, pasirašęs teikimą Teisėjų etikos ir drausmės komisijai, neatitinka Komisijos nuostatų 18.4 punkte nustatytų subjekto, turinčio teisę siūlyti komisijai iškelti drausmės bylą teisėjui, požymių, o tai reiškia, kad drausmės byla teisėjai Rasai Augustei yra pradėta pagal subjekto, neturinčio teisės siūlyti Komisijai iškelti drausmės bylą teisėjui, teikimą. Klaipėdos miesto savivaldybės meras Teisėjų garbės teismo prašo įvertinti šią aplinkybę.

Teisėja Rasa Augustė į Teisėjų garbės teismo posėdį neatvyko, 2017 m. birželio 5 d. pateikė raštą, kuriuo informavo, kad Teisėjų garbės teismo posėdyje nedalyvaus. Teisėja Rasa Augustė rašte nurodo, kad vienuolika metų dirba teisėjos darbą ir visą tą laiką besąlygiškai laikosi visų pagrindinių teisėjų etikos principų (pagarbos žmogui, pagarbos ir lojalumo valstybei, teisingumo ir nešališkumo, nepriklausomumo, konfidencialumo, skaidrumo ir viešumo, sąžiningumo ir nesavanaudiškumo ir kt.), tačiau nepaisant to, jai jau buvo iškeltos 3 drausmės bylos. Teisėja mano, kad yra nuolat puolama teismų savivaldos atstovų, taip pat nurodo nuolat darbe patirianti psichologinį smurtą, patyčias, žeminimą, užgauliojimus, pateikia faktus dėl jos patirto nevienkartinio seksualinio priekabiavimo iš kolegų pusės. Dėl Teisėjų etikos ir drausmės komisijos 2017 m. balandžio 14 d. sprendimo, kuriuo jai iškelta drausmės byla, Rasa Augustė nurodė mananti, kad pagrindas tokio sprendimo priėmimui buvo ne pats faktas, bet pačios teisėjos asmuo. Ji paaiškina, kad 2011 m. kreipėsi dėl sumos, kuri viršija 48 Eur, o ne dėl 30 Eur, dėl neteisėto savivaldybės administracijos Ūkio dalies vedėjo sprendimo, prieštaraujančio logikai, be to, ne jos kaltė, kad per trejus metus teismai priiminėjo vienas kitam prieštaraujančius sprendimus, kad nesudėtingos bylos nagrinėjimas užtruko tiek ilgai, kad net nebuvo ištirti byloje esantys rašytiniai įrodymai, kas, teisėjos manymu, ir sąlygojo neteisingos išvados priėmimą. Tai patvirtina 2017 m. teismo sprendimas. Teisėja pabrėžė, kad jos inicijuotos bylos nagrinėjimas teisme baigėsi 2014 m. Taip pat pažymėjo, kad drausmės bylos iškėlimą inicijavo tam teisės neturintis asmuo.

Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, teisėja nurodė mananti, kad ketvirtoji jos atžvilgiu iškelta drausmės byla yra dar vienas Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos pažeidimas, todėl prašo jai iškeltą drausmės bylą nutraukti, nuo bylos nagrinėjimo nusišalinti asmenis, dėl kurių elgesio etiškumo kyla problemų.

Teisėjų garbės teismas, išnagrinėjęs drausmės bylos medžiagą,

k o n s t a t u o j a :

Lietuvos Respublikos teismų įstatymo (toliau – ir Teismų įstatymas) 83 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad Teisėjas gali atsakyti drausmine tvarka trimis atvejais: už teisėjo vardą žeminantį poelgį, už kitų Teisėjų etikos kodekso reikalavimų pažeidimą ir už įstatymuose numatytų teisėjų darbinės ar politinės veiklos apribojimų nesilaikymą.

Teisėjų etikos ir drausmės komisija 2017 m. balandžio 14 d. sprendime Nr. 18P-4 iškelti drausmės bylą Klaipėdos miesto apylinkės teismo teisėjai Rasai Augustei padarė išvadą, kad teisėja Rasa Augustė iš esmės dėl mažareikšmio ginčo beveik šešerius metus yra įsitraukusi į teisinius procesus ir toks teisėjos elgesys gali sudaryti pagrindą kitiems asmenims manyti, kad ji naudojasi savo pareigomis ir tokiu būdu daro neleistiną poveikį bylą nagrinėjančiam teismui ar kitiems asmenims. Komisija konstatavo, kad Teisėjų etikos kodekso reikalavimus pažeidžiantis teisėjos Rasos Augustės elgesys pasireiškė ne teisėjai vykdant konkrečias teisėjo pareigas, bet laisvu nuo tiesioginių funkcijų vykdymo metu, t. y. ne darbo metu. Taip pat Sprendime Komisija nurodė, kad teisėjos elgesys rodo jos ambicingumą ir kategoriškumą, o ne norą pasiekti susitarimą ar kompromisą, geranoriškai išspręsti konfliktą ir tai gali formuoti nepalankią nuomonę apie teisingumo vykdymą, sudaryti įspūdį, kad teisėja galimai naudojasi savo įtaka ir statusu, siekdama išvengti mokesčių, taip pat gali kelti visuomenei abejonių, ar teisėja nepiktnaudžiauja teisminių institucijų laiku ir sąnaudomis asmeniniams principams įgyvendinti. Tokiais savo veiksmais Klaipėdos miesto apylinkės teismo teisėja Rasa Augustė pažeidė Teisėjų etikos kodekso 12 straipsnio 1 ir 4 punktuose įtvirtintą sąžiningumo ir nesavanaudiškumo principą, reiškiantį teisėjo pareigą elgtis taip, kad šeimos, visuomeniniai, socialiniai ir kitokie santykiai nekenktų teisėjo tiesioginių pareigų atlikimui; nesiekti naudos sau, savo šeimai, artimiesiems ar draugams, naudojantis savo tarnybine padėtimi; Teisėjų etikos kodekso 13 straipsnio 1, 3 ir 7 punktuose įtvirtintą padarumo principą, įpareigojantį teisėją būti nepriekaištingos reputacijos ir ją saugoti, darbinėje ir kitoje viešojoje veikloje bei privačiame gyvenime elgtis sąžiningai, korektiškai, mandagiai, garbingai, kitaip savo elgesiu nežeminti teisėjo ir teismų vardą; Teisėjų etikos kodekso 14 straipsnio 1, 2 ir 11 punktuose įtvirtintą pavyzdingumo principą, įpareigojantį teisėją profesinėje veikloje ir privačiame gyvenime savo elgesiu, kalba, drausme, išvaizda rodyti pavyzdį, laikantis visuotinai pripažintų moralės normų ir etikos reikalavimų nežeminti teisėjo vardo, saugoti savo profesijos garbę ir prestižą bei privatų gyvenimą tvarkyti taip, kad nenukentėtų teismų interesai ir teisėjo reputacija. Teisėjos elgesys buvo įvertintas kaip pažeidžiantis Teisėjų etikos kodekso reikalavimus (Teismų įstatymo 83 straipsnio 2 dalies 2 punktą) bei sudarantis pagrindą Klaipėdos apylinkės teismo teisėjai Rasai Augustei iškelti drausmės bylą.

Drausmės byloje surinkti duomenys ir Lietuvos teismų informacinės sistemos „Liteko“ informacija patvirtina, kad ginčas dėl vietinės rinkliavos mokesčio už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą mokėjimo tarp teisėjos Rasos Augustės ir Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos vyksta jau nuo 2011 metų. 2011 m. teisėja Rasa Augustė prašė Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos atleisti ją nuo vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą Klaipėdos mieste už 2010 m., o, sulaukusi neigiamo sprendimo, apskundė jį Klaipėdos apygardos administraciniam teismui. Klaipėdos apygardos administracinis teismas 2011 m. spalio 28 d. sprendimu pareiškėjos skundą atmetė kaip nepagrįstą. Šį sprendimą Rasa Augustė apskundė Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2012 m. gegužės 3 d. nutartimi pareiškėjos apeliacinį skundą tenkino iš dalies, 2011 m. spalio 28 d. sprendimą panaikino ir bylą perdavė pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo. Bylą pakartotinai išnagrinėjęs Klaipėdos apygardos administracinis teismas 2012 m. birželio 15 d. sprendimu patenkino Rasos Augustės skundą ir panaikino Klaipėdos miesto

savivaldybės administracijos sprendimą. 2012 m. rugpjūčio 27 d. Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Miesto ūkio departamento direktoriaus sprendimu vėl buvo atmetas Rasos Augustės prašymas dėl „nulinės metinės vietinės rinkliavos taikymo“. Šį sprendimą teisėja vėl prašė panaikinti Klaipėdos apygardos administracinio teismo, kuris 2013 m. balandžio 9 d. sprendimu jos skundą tenkino iš dalies, o kitoje dalyje bylą nutraukė. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2014 m. sausio 6 d. sprendimu panaikino Klaipėdos apygardos administracinio teismo 2013 m. balandžio 9 d. sprendimą ir priėmė naują sprendimą – Rasos Augustės skundą tenkino iš dalies: panaikino Klaipėdos miesto savivaldybės visuomeninės administracinių ginčų komisijos 2012 m. spalio 23 d. sprendimą byloje Nr. TGK-15 ir bylą šioje dalyje nutraukė, o kitą Rasos Augustės skundo dalį atmetė kaip nepagrįstą. Teisėjų kolegija konstatavo, kad Klaipėdos miesto savivaldybės administracija, nagrinėdama R. Augustės prašymą dėl atleidimo nuo vietinės rinkliavos, įvertino pateiktus įrodymus, nustatė prašymo išnagrinėjimui reikšmingas faktines aplinkybes ir priėmė teisėtą sprendimą. Teismas nenustatė pagrindų, kuriais remiantis būtų galima panaikinti ginčijamą 2012 m. rugpjūčio 27 d. Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Miesto ūkio departamento direktoriaus sprendimą Nr. (11.3) Md3-874 ir, atsižvelgęs į tai, kad ginčas teismuose nagrinėjamas jau kelerius metus, nusprendė, kad naujas bylos nagrinėjimas pirmosios instancijos teisme gali užvilkti galutinio sprendimo priėmimą, todėl priėmė naują sprendimą.

Drausmės byloje esantys duomenys patvirtina, kad ginčas dėl vietinės rinkliavos mokėjimo šiuo metu nėra užbaigtas. Iš subjekto, inicijavusio drausmės bylos iškėlimą, – Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos – paaiškinimų, nurodytų teikime Komisijai, matyti, kad net ir Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui priėmus 2014 m. sausio 6 d. sprendimą, kuriame konstatuota, kad Rasa Augustė nuo vietinės rinkliavos mokėjimo už 2010 m. neatleista pagrįstai, teisėja Rasa Augustė nepripažino vietinės rinkliavos mokėjimo už 2010 m. ir toliau nemokėjo nustatyto mokesčio už 2010 m. Rinkliavos administratorius, vėliau gavęs iš mokėtojos įmokas, be nurodytos aiškios paskirties, įskaitė už 2010 m. skolą. Šios aplinkybės konstatuotos Klaipėdos apygardos administracinio teismo 2017 m. vasario 10 d. sprendime (administracinė byla Nr. I-442-386/2017), kuriame nurodyta, kad 2012-01-04, 2013-04-10, 2013-12-27, 2014-09-14 ir 2015-09-29 įmokose Rasa Augustė nurodė konkretų mokėjimo laikotarpį (vėlesnį nei 2010 m.), ir tai patvirtina, jog ji nepripažino vietinės rinkliavos mokėjimo už 2010 m.

2016 m. gruodžio 15 d. UAB „Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras“ kreipėsi į Klaipėdos apygardos administracinį teismą, prašydamas priteisti iš atsakovės Rasos Augustės 30,46 Eur nesumokėtą vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą už laikotarpį nuo 2015 m. (patikslinus skundą buvo nurodyta, kad pareiškėja skolinga už rinkliavos mokėjimus 14,66 Eur ir 8,86 Eur), paaiškindamas, kad skola susidarė iš esmės dėl neišspręsto ginčo, siekiančio 2010 m. rinkliavos mokesčius. Klaipėdos apygardos administracinis teismas 2017 m. vasario 10 d. sprendimu (administracinė byla Nr. I-442-386/2017) atmetė pareiškėjo prašymą kaip nepagrįstą, argumentuodamas, be kita ko, ir ta aplinkybe, kad jau suėjęs 5 m. senaties terminas galimoms skoloms už 2010 m. Sprendimas buvo apskūstas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui.

Komisija, konstatuodama, jog teisėja Rasa Augustė pažeidė Teisėjų etikos kodekse įtvirtintus sąžiningumo ir nesavanaudiškumo, padorumo ir pavyzdingumo principus, vertino teisėjos Rasos Augustės elgesį nuo ginčo dėl vietinės rinkliavos mokėjimo, kilusio tarp Rasos Augustės ir Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos, pradžios, t. y. nuo 2011 m., kai Rasa Augustė prašymu kreipėsi į Klaipėdos miesto savivaldybės administraciją, prašydama ją atleisti nuo vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą už 2010 metus mokėjimo, o, sulaukusi neigiamo sprendimo ir nesutikdama su juo, apskundė jį Klaipėdos apygardos administraciniam teismui.

Teisėjų garbės teismas pažymi, kad teisė į teisminę gynybą laikoma konstituciniu principu, garantuojančiu asmeniui, kurio konstitucinės teisės ar laisvės pažeidžiamos, teisę kreiptis į teismą. Šis principas įtvirtintas Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje. Konstitucinis Teismas, aiškindamas Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalies nuostatas, yra konstatavęs, kad šiomis nuostatomis nustatyta asmens teisė į teisminę pažeistų jo konstitucinių teisių ir laisvių gynybą ir kad šią teisę turi kiekvienas asmuo (Konstitucinio Teismo 2000 m. gegužės 8 d. nutarimas). Oficialioje konstitucinėje justicijoje ne kartą konstatuota, kad asmuo, manantis, jog jo teisės ar laisvės yra

pažeidžiamos, turi absoliučią teisę į nepriklausomą ir nešališką teisimą – arbitražą, kuris išspręstų ginčą; šios teisės negalima apriboti ar paneigti (Konstitucinio Teismo 2000 m. birželio 30 d., 2004 m. rugpjūčio 17 d., 2004 m. gruodžio 29 d., 2005 m. vasario 7 d., 2006 m. sausio 16 d., 2006 m. gegužės 9 d., 2008 m. sausio 22 d., 2008 m. kovo 15 d., 2008 m. birželio 30 d. nutarimai).

Teisėjų garbės teismas, pritardamas Komisijos sprendime išreikštai pozicijai, pažymi, kad teisėjas, kaip ir kiekvienas kitas asmuo, siekdamas, kad būtų apgintos jo pažeistos teisės, pripažįstamos jam konstitucijos ar įstatymais, turi teisę kreiptis į teisimą ir ši teisė vien dėl ypatingo teisėjo statuso iš jo negali būti atimama ar koku nors būdu ribojama. Teisėjų garbės teismas nesutinka su Komisijos argumentais, kad teisėjos Rasos Augustės elgesys tuomet, kai ji 2011 m. rugsėjo 26 d., nesutikdama su jai nepalankiu Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Miesto ūkio departamento direktorius sprendimu, kreipėsi į Klaipėdos apygardos administracinį teisimą dėl, jos manymu, pažeistų jos teisių gynimo, turėtų būti vertinamas kaip pažeidžiantis teisėjų etikos kodekso reikalavimus. Teisėjų garbės teismas mano, kad 2011 m. teisėja Rasa Augustė kreipėsi į teisimą siekdama apginti savo pažeistas teises ir teisėtus interesus, tokiu būdu ji realizavo savo konstitucinę teisę į teisminę gynybą. Ginčo nagrinėjimas teismuose užsitęsė beveik dvejus metus (dėl instancine tvarka naikinamų sprendimų), iki Lietuvos vyriausiajam teismui priimant galutinį sprendimą 2014 m. sausio 6 d., ir už tai teisėja Rasa Augustė negali būti traukiama drausminėn atsakomybėn.

Teisėjų garbės teismas, įvertinęs anksčiau išdėstytas faktines aplinkybes, konstatuoja, kad teisėjos Rasos Augustės elgesys, kuomet ji įgyvendino savo konstitucinę teisę į teisminę gynybą nuo 2011 m. rugsėjo 26 d. iki 2014 m. sausio 6 d., nelaikytinas elgesiu, pažeidžiančiu Teisėjų etikos kodekso reikalavimus, todėl drausmės bylos dalis dėl teisėjos Rasos Augustės veiksmų nuo 2011 m. rugsėjo 26 d. iki 2014 m. sausio 6 d. ginant savo pažeistas teises ir teisėtus interesus nutrauktina, nesant drausminės atsakomybės pagrindų. Atsižvelgdamas į tai, Teisėjų garbės teismas, spręsdamas teisėjos Rasos Augustės drausminės atsakomybės klausimą, apsiriboja teisėjos elgesio vertinimu po Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. sausio 6 d. sprendimo priėmimo.

Konstitucinis Teismas ne kartą yra pažymėjęs, kad teisėjams keliami ir itin dideli etinio bei moralinio pobūdžio reikalavimai, jų reputacija turi būti nepriekaištinga (Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 27 d. nutarimas, 2013 m. liepos 3 d. sprendimas), jie turi saugoti savo profesijos garbę ir prestižą (Konstitucinio Teismo 1999 m. gruodžio 21 d. nutarimas). Teisėjų etikos kodekse įtvirtinta, kad teisėjas privalo nepiktnaudžiauti savo tarnybine padėtimi, siekdamas paveikti kitų asmenų sprendimus, nedalyvauti finansinėje ar komercinėje veikloje, naudodamasis savo pareigomis (Teisėjų etikos kodekso 12 straipsnio 2 ir 6 dalys), savo darbinėje ir kitoje viešojoje veikloje visada veikti profesionaliai, elgtis korektiškai, mandagiai, laikytis kitų padorumo, pavyzdingumo reikalavimų (Teisėjų etikos kodekso 13, 14 straipsniai).

Drausmės bylos duomenys patvirtina, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, išnagrinėjęs administracinę bylą Nr. A⁶⁰²-2037/2013 pagal atsakovės Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos apeliacinį skundą dėl Klaipėdos apygardos administracinio teismo 2013 m. balandžio 9 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjos Rasos Augustės skundą atsakovėms Klaipėdos miesto savivaldybės administracijai ir Klaipėdos miesto savivaldybės visuomeninei administracinių ginčų komisijai, trečiajam suinteresuotam asmeniui uždarajai akcinei bendrovei Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centrui dėl sprendimų panaikinimo, priėmė 2014 m. sausio 6 d. sprendimą, kuriame konstatavo, kad Rasa Augustė nuo vietinės rinkliavos mokėjimo už 2010 m. neatleista pagrįstai. Šis Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas. Teisėjų garbės teismas pažymi, kad įsiteisėjęs teismo sprendimas, kaip teisės taikymo aktas, pasižymi išskirtine teisine galia, jis turi *res judicata* galią, kas reiškia teismo sprendimo išimtinumą bei nenuginčijamumą proceso šalims. Taigi, įsiteisėjęs teismo sprendimas yra visiems privalomas ir vykdytinas.

Drausmės bylos duomenimis nustatyta, kad Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui priėmus 2014 m. sausio 6 d. sprendimą, kuriame konstatuota, kad Rasa Augustė nuo vietinės rinkliavos mokėjimo už 2010 m. neatleista pagrįstai, teisėja Rasa Augustė ir toliau nepripažino vietinės rinkliavos mokėjimo už 2010 m. Rasa Augustė beveik dvejus metus,

žinodama, kad ji nėra atleista nuo vietinės rinkliavos mokėjimo ir kad šiuo klausimu yra priimtas galutinis teismo sprendimas, rinkliavos už 2010 m. ir toliau nemokėjo, mokėdama rinkliavos įmokas vėliau, įmokose nurodydavo konkretų mokėjimo laikotarpį, vėlesnį nei 2010 m. Tai rodo, kad teisėja Rasa Augustė nepripažino *res judicata* galią turinčio sprendimo, kategoriškai laikėsi savo pozicijos, rinkliavos įmokų už 2010 m. nemokėjo ir jokių kitu teisėtu būdu šio klausimo toliau nesprenė. Teisėjų garbės teismo vertinimu, toks teisėjos elgesys nesuderinamas su teisėjų elgesiui keliamais aukštais etinio bei moralinio pobūdžio reikalavimais. Nepriekaištinga teisėjo reputacija reikalauja, kad teisėjas elgtųsi itin padoriai, skaidriai, pavyzdinčiai ne tik darbe, bet kitose gyvenimo situacijose. Bangaloro teisėjų elgesio principų, priimtų 2002 m. Hagoje vykusiame teismų pirmininkų posėdyje, 3 punkte nustatyta, kad teisėjas turi užtikrinti, kad jo elgesys protingo stebėtojo požiūriu yra nepriekaištingas. Teisėjo veiksmai ir elgesys turi patvirtinti žmonių tikėjimą teismų sistemos garbingumu.

Teisėjų etikos kodekso, kuris be išlygų taikomas visiems teisėjams, tikslas – apibrėžti veiklos ir elgesio principus, kurių turi laikytis teisėjas, vykdydamas teisės aktuose nustatytas funkcijas ir laisvu nuo tiesioginių funkcijų vykdymo metu; įtvirtinti, kad teisingumas ir kitos bendrai priimtoms žmogiškosios vertybės teismų veikloje turi prioritetą; didinti visuomenės pasitikėjimą teismais ir teisėjais, kelti jų autoritetą (Teisėjų etikos kodekso 2, 3 straipsniai).

Vadovaudamasis sąžiningumo ir nesavanaudiškumo principais teisėjas privalo elgtis taip, kad šeimos, visuomeniniai, socialiniai ir kitokie santykiai nekenktų teisėjo tiesioginių pareigų atlikimui; nesiekti naudos sau, savo šeimai, artimiesiems ar draugams, naudojantis savo tarnybine padėtimi (Teisėjų etikos kodekso 12 straipsnio 1, 4 punktai). Padorumo principas įpareigoja teisėją būti nepriekaištingos reputacijos ir ją saugoti, darbinėje ir kitoje viešojoje veikloje bei privačiame gyvenime elgtis sąžiningai, korektiškai, mandagiai, garbingai, kitaip savo elgesiu nežeminti teisėjo ir teismų vardo (Teisėjų etikos kodekso 13 straipsnio 1, 3 ir 7 punktai). Laikydamosis pavyzdinumo principo, teisėjas turėtų profesinėje veikloje ir privačiame gyvenime savo elgesiu, kalba, drausme, išvaizda rodyti pavyzdį, laikydamosis visuotinai pripažintų moralės normų ir etikos reikalavimų nežeminti teisėjo vardo, saugoti savo profesijos garbę ir prestižą bei privatų gyvenimą tvarkyti taip, kad nenukentėtų teismų interesai ir teisėjo reputacija (Teisėjų etikos kodekso 14 straipsnio 1, 2 ir 11 punktas).

Dėl aukščiau išdėstytų motyvų, Teisėjų garbės teismo vertinimu, anksčiau nurodytu elgesiu teisėja Rasa Augustė pažeidė Teisėjų etikos kodekse įtvirtintus sąžiningumo ir nesavanaudiškumo, padorumo ir pavyzdinumo principus. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, Teisėjų garbės teismas konstatuoja, kad teisėjos Rasos Augustės drausminės atsakomybės pagrindas nustatytas (Teismų įstatymo 83 straipsnio 2 dalies 2 punktas).

Teisėjų garbės teismas, sprenddamas klausimą dėl teisėjų drausminės atsakomybės poveikio priemonių parinkimo, atsižvelgia į padaryto nusizengimo sunkumą, jo padarymo aplinkybes, teisėją charakterizuojančius duomenis, teisėjos požiūrį į padarytus pažeidimus – iš jos pateiktų rašytinių paaiškinimų matyti, kad teisėja savo veiksmus vertina nepakankamai savikritiškai. Teisėjų garbės teismas atsižvelgia ir į teisėjos Rasos Augustės veiksmus po drausmės bylos iškėlimo ir vertina juos kaip teisėjos asmenybę charakterizuojančius duomenis. Teisėjų garbės teisme papildomai gauti dokumentai patvirtina, kad teisėja Rasa Augustė po drausmės bylos iškėlimo kreipdamasi į subjektą, inicijavusį drausmės bylos iškėlimą, „Pranešimu dėl tarnybinio nusizengimo“ pabrėžtinai prisistato esanti teisėja, įsakmiu tonu reikalauja jai pateikti dokumentus, pranešimus siūncia ne iš asmeninio, o iš tarnybinio elektroninio pašto. Teisėjų garbės teismo vertinimu, tai rodo, kad teisėja, sprenddama savo asmeninius reikalus, galimai naudojasi tarnybine padėtimi. Taip pat parinkdamas drausminės atsakomybės priemonę Teisėjų garbės teismas atsižvelgia į tai, kad teisėjos Rasos Augustės drausminės atsakomybės klausimas Teisėjų garbės teisme sprendžiamas ne pirmą kartą (2013 m. kovo 3 d. Teisėjų garbės teismo sprendime Nr. 21P-3 buvo apsibota drausmės bylos svarstymu, 2013 m. gruodžio 16 d. Teisėjų garbės teismo sprendimu Nr. 21P-7 jai buvo skirtas griežtas papeikimas). Šie duomenys vertintini kaip papildomai charakterizuojantys asmenybę, rodantys, kad teisėja išvadų nepadarė, jos elgesys nepasikeitė – ji, atlikdama teisėjo pareigas, ir toliau nesilaiko Teisėjų etikos kodekso reikalavimų, taip pat visas aplinkybes, reikšmingas teisėjų drausminės atsakomybės poveikio priemonėms parinkti, Teisėjų garbės teismas nusprendžia, kad

teisėjai Rasai Augustei skirtina Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 87 straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatyta drausminė nuobauda – griežtas papeikimas.

Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės mero 2017 m. birželio 2 d. kreipimesi, kuriame Teisėjų garbės teismo buvo prašoma įvertinti subjekto, pasirašiusio Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos 2017 m. kovo 3 d. tekimą dėl drausmės bylos iškėlimo teisėjai Rasai Augustei, atitiktį Komisijos nuostatų 18.4 punkte nustatytiems subjekto, turinčio teisę siūlyti Komisijai iškelti drausmės bylą teisėjui, požymiams, pažymėtina, kad Teisėjų garbės teismas veikia laikydamasis Teismų įstatyme bei Teisėjų garbės teismo nuostatuose, nustatančiuose Teisėjų garbės teismo statusą, kompetenciją, darbo tvarką ir t. t., įtvirtinto teisinio reglamentavimo. Minėtuose teisės aktuose įtvirtintas teisinis reguliavimas aiškiai apibrėžia Teisėjų garbės teismo kompetenciją – nagrinėti Teisėjų etikos ir drausmės komisijos perduotas drausmės bylas bei nagrinėti teisėjų paduotus prašymus dėl teisėjo garbės gynimo. Teisėjų garbės teismo nuomone, Klaipėdos miesto savivaldybės mero prašyme formuluojamas klausimas nepriskirtinas jo kompetencijai, todėl šiuo klausimu Teisėjų garbės teismas nepasisakys. Kita vertus, Teisėjų garbės teismas atkreipia dėmesį, kad pagal Teismų įstatymo 84 straipsnio 4 dalį ir Teisėjų tarybos 2013 m. vasario 1 d. nutarimu Nr. 13P-9-(7.1.2) patvirtintus Teisėjų etikos ir drausmės komisijos nuostatų 18. 4 papunktį, motyvuotą tekimą dėl drausmės bylos teisėjui iškėlimo šiai komisijai turi teisę pateikti Teisėjų taryba, teismo, kuriame dirba teisėjas, arba bet kurio aukštesnės pakopos teismo pirmininkas ar kitas asmuo, kuriam tapo žinoma apie Teismų įstatymo 83 straipsnio 2 dalyje numatytą nusižengimą.

Teisėjų garbės teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 86 straipsnio 1 dalies 1 ir 4 punktais, 87 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Teisėjų garbės teismo nuostatų 40.1. ir 40.4.3. papunkčiais,

n u s p r e n d ž i a :

Teisėjai Rasai Augustei iškeltos drausmės bylos dalį dėl Teisėjų etikos kodekse įtvirtintų sąžiningumo ir nesavanaudiškumo, padarumo ir pavyzdingumo principų reikalavimų nesilaikymo, susijusių su jos veiksmais nuo 2011 m. rugsėjo 26 d. iki 2014 m. sausio 6 d., nutraukti.

Kitoje dalyje Klaipėdos miesto apylinkės teismo teisėjai Rasai Augustei pareikšti griežtą papeikimą.

Šis Teisėjų garbės teismo sprendimas per dešimt dienų nuo jo priėmimo gali būti skundžiamas Lietuvos Aukščiausiajam Teismui.

Teisėjų garbės teismo nariai:

Laima Garnelienė

Audronė Kartanienė

Julija Kiršienė

Rita Miliūtė

Regina Pocienė

Gražvydas Poškus